

Certamen Literari Francesc Candel

Obres guanyadores

2010

Biblioteques de Barcelona
Casa del Relotge
La Cadena

Ajuntament de Barcelona

Sants-Montjuïc

CERTAMEN LITERARI FRANCESC CANDEL

Bases del certamen

1. El certamen és obert a qualsevol persona que hi vulgui participar.
2. La participació en el certamen comporta acceptar aquestes bases.
3. Els treballs que s'hi presentin han de ser originals i poden estar escrits en català o en castellà.
4. Els treballs presentats no poden haver estat premiats anteriorment a un altre concurs literari.
5. No es pot presentar més d'un treball per persona a la mateixa modalitat.
6. Els treballs han d'estar escrits amb ordinador amb el programa Word (amb el tipus de lletra Arial, cos 12), en fulls DIN A4 escrits a una sola cara i a doble espai.
7. Tots els concursants hauran de presentar-se amb pseudònim.
8. Els treballs s'han de presentar dins d'un sobre DIN A4 o similar tancat, on hi consti "Certamen Literari Francesc Candel", i a l'interior del qual hi ha d'haver: l'original, en quatre còpies impreses, on hi consti la modalitat de participació, el títol de l'obra i el pseudònim del concursant. En un paper a dins d'un sobre tancat hi han de constar les dades personals de l'autor/a: pseudònim, nom i cognoms, data de naixement, adreça, telèfon i adreça de correu electrònic. A l'exterior d'aquest sobre cal consignar la modalitat a la qual es presenta, títol de l'obra i el pseudònim del concursant.
9. Els treballs s'han de fer arribar a qualsevol de les tres biblioteques del districte Sants - Montjuïc: Biblioteca Francesc Candel (Amnistia Internacional, 8-10), Biblioteca Vapor Vell (Ptge. Vapor Vell, s/n) i Biblioteca Francesc Boix (Blai, 34) o al Centre Cívic de la Casa del Relotge (Pg. Zona Franca, 116), del 15 de març al 16 d'abril, dins l'horari de cada centre.
10. El Jurat estarà integrat per representants de l'Ajuntament de Barcelona, del Districte de Sants - Montjuïc, d'entitats de la Marina i personalitats especialistes en les diferents modalitats del certamen que apareix en el dors.
11. El Jurat determinarà els guanyadors en els diversos apartats i categories, i es reservarà el dret a considerar desert un premi. La seva decisió és inapel·lable.
12. El veredict del Jurat es farà públic en l'acte de lliurament de premis, que tindrà lloc el dijous 27 de maig a les 19 hores a la Biblioteca Francesc Candel. Aquest mateix dia, tots els participants en el certamen d'enguany que assisteixin a l'acte rebran un llibre dels premiats de l'edició 2009 com a premi a la seva participació.
13. El Districte de Sants - Montjuïc publicarà els textos originals guanyadors a la seva pàgina web (www.bcn.cat/sants-montjuic) el dilluns 7 de juny, i les pàgines webs de les tres biblioteques.
14. El llibre editat amb els textos premiats de la present edició estarà disponible a les Biblioteques Francesc Candel, Vapor Vell i Francesc Boix, al Centre Cívic Casa del Relotge i a l'Arxiu del Districte de Sants - Montjuïc.
15. Els llibres editats en anys anteriors estan disponibles per a consulta a la Biblioteca Francesc Candel i a l'Arxiu del Districte Sants - Montjuïc.

Modalitats del certamen

Relat curt

El tema és lliure, però integrat dins dels paràmetres de la narrativa, realista o de ficció. Se n'estableixen dues categories:

■ Juvenil, entre 14 i 18 anys

L'extensió màxima ha de ser de 5 fulls. El guanyador serà premiat amb un trofeu i un ordinador portàtil. El finalista serà premiat amb un trofeu i un premi per valor de 300 € en material bibliogràfic.

■ Adult, a partir de 19 anys

L'extensió màxima ha de ser 10 fulls. El guanyador serà premiat amb un trofeu i un ordinador portàtil. El finalista serà premiat amb un trofeu i un premi per valor de 300 € en material bibliogràfic.

Poesia

El tema és lliure. Es presentarà un únic poema, el qual tindrà una extensió màxima de 50 versos o línies. El guanyador serà premiat amb un trofeu i un ordinador portàtil. El finalista serà premiat amb un trofeu i un premi per valor de 300€ en material bibliogràfic.

Reportatge sobre immigració

Aquesta modalitat neix inspirada en l'obra d'en Francesc Candel, que es va centrar en l'experiència de la immigració. El tema a tractar és la immigració, ha de basar-se en fets reals, ocorreguts en la Catalunya del segle XX fins avui.

L'extensió màxima ha de ser de 10 fulls. El guanyador serà premiat amb un trofeu i un ordinador portàtil. El finalista serà premiat amb un trofeu i un premi per valor de 300€ en material bibliogràfic.

Jurat

President del jurat

Jaume Ollé

Conseller de Cultura del Districte Sants- Montjuïc

Relat Curt juvenil

Jaume Centelles

Escriptor i pedagog

Ariadna Santaaulària

Escriptora i professora

Encarna Ortiz

Unió d'Entitats de la Marina

Relat Curt Adult

David Nel-lo

Escriptor

Òscar Carreño

Biblioteques de Barcelona

Rosa Vilalta

IES Mercè Rodoreda

Poesia

Ricardo Reitano

Escriptor i activista cultural

Núria Martínez

Poetessa

José Luís Ocaña

Poeta Finalista Edició 2008

Reportatge sobre immigració

Genís Sinca

Escriptor i periodista

Joaquim Roglan

Escriptor i professor de periodisme

Albert Gimeno

Sotsdirector del Magazine de La Vanguardia

GUANYADORS I FINALISTES 2010

Relat curt juvenil

1. **Guanyador:** “He Aconseguit Irreals Tresors Ideals”, de Sònia Tomàs Martín. Pseudònim: Vestimentadangel.
2. **Finalista:** “Puc fer de professor”, de Clara Corominas Pardas. Pseudònim: Irene Girona.

Relat curt adult

1. **Guanyador:** Desestimat per no complir les bases de convocatòria.
2. **Finalista:** “Dissort és ta victòria”, de Maria Dolors Giral Quintana. Pseudònim: Clivella.

Poesia

1. **Guanyador:** “Som amb el foc”, de Àngel Fabregat Morera. Pseudònim: Dorian.
2. **Finalista:** “Ciutat Meridiana”, de Neus Juanot Serra. Pseudònim: Xera d’Albat.

Reportatge periodístic.

1. **Guanyador:** Desert.
2. **Finalista:** Desert.

Relat curt juvenil - Guanyador 2010

Pseudònim: Vestimentadangel

Nom real: Sònia Tomàs Martín

He Aconseguit Irreals Tresors Ideals

el cor em fa un salt. obro els ulls. sento molt soroll. tremolo... de paüra. giro el cap. per adonar-me de què passa. no entenc res. no recordo res. no hi veig res. obro i tanco els ulls. ho veig tot negre! i ara borrós... quin mal de cap! m'incorporo. sento crits. de pànic. i udols. de dolor. però sobretot algú. plora. palpo. al meu costat. alguna cosa. tova. i rodona. un nadó. plora. desconsoladament. espera algú. que li faci cas. l'agafo. el bressolo. per consolar-lo. plora. encara més. em trec la samarreta. l'embolcallo. li acarono la cara. es calma. una mica. ja veig. millor. tot és caos. gent al terra. gent corrent. fugen. jo també. hauria de fugir. no ho sé. intento aixecar-me. caic. em cau el petit. plora. més fort que abans. el torno a agafar. descanso. reprenc forces. m'aixeco. bé. ho he aconseguit. estic marejat. però camino. estrenyo el nadó. amb força. no vull que em caigui. no em pot caure. ja no camino. ara corro. tinc pànic. no sé cap a on vaig. vull plorar. però no. he de ser fort. puc continuar. ho sé. he de salvar-nos. a ell. i a mi. sí. puc fer-ho. no vull mirar enrere. no vull saber què hi deixo. res em pot impedir tirar endavant. ni el temor. ni la ignorància. la gent mira l'horitzó. busquen esperança. la mateixa que nosaltres. ara hi ha més soroll. més crits. més homes. amb objectes. estranys. em perforen les orelles. apunten a les persones. i aquestes cauen. no vull que m'apunten a mi. no vull caure. ni que em caigui el bebè. veig una

casa. potser. no ho sé segur. surten més homes. amb objectes estranys. vénen. cap aquí. em fan por! corro. encara més. no vull que ens atrapin. miro. davant meu. tothom cau. nosaltres també caurem. he de retrocedir. però no. darrere també cauen. he d'anar a la casa. sí. hi arribo. surt un home. i darrere un altre. amb aquell objecte. el primer em mira. està plorant. PUM! un soroll. terrible. el nadó crida. bojament. ha sentit el soroll de la mort. l'home cau. davant nostre. ja no té cap expressió al rostre. no té vida. començo a córrer. m'escapo del segon home. no vull caure... no vull caure! corro. més que mai. vull volar... vull volar! m'aturo. en sec. el petit encara plora. el miro. l'he d'ajudar. té molt per viure. no em puc rendir. he de trobar un amagatall. res. només veig cossos. cossos? ja sé. ens amago. a sota. almenys estem salvats. de moment. Intento pensar. no puc. amb tant xivarri és impossible. que calli tothom! jo també cridaria. i tant que ho faria. però ens descobririen. he d'esperar. i després sortir. quan aquells monstres marxin... ho faré. sé que el temps passa. veig moviment. horror. feredat. desesperació. terror. la gent s'escapa. d'aquest infern. però ells són adults. són valents. jo no. no sé ser-ho. noto el meu cor. ara més que mai. vol escapar-se, també. com tots ells. em batega. amb força. va molt de pressa. massa de pressa. toco el del petit. el seu també. dos cors perduts. perduts. desorientats. no hi ha escapatòria. tanco els ulls. estic perdent la fe. la confiança. però... els homes. dolents. han deixat d'apuntar. ja no hi ha aquell so. ferotge. ara només crits. els monstres marxen. es retiren.

el cor em fa un salt. obro els ulls. sento molt soroll. tremolo... d'esperança. surto. ja no ens amaguem. la gent continua corrent. en la mateixa direcció. ho he de fer. Sí, jo també. oh! olor. marina. el mar. el busco. amb la mirada. no el trobo. sé que hi és. el noto. allà! sí, segur. és blau. potser ens salvem. he d'arribar... ho he de fer. petit, no ploris més. ara tenim una oportunitat. estigues tranquil. jo et salvaré. oh! quin mal al ventre! crec... que m'han apuntat. algun d'aquells homes. m'ha tocat. sento dolor. no corro. no camino. però no caic. estic dempeus. encara tinc forces. oh. què és això? no... no pot ser. altre cop no. sisplau. no

pot tornar. aquell tremolor espantós, no. el terra vibra. tot es mou. la natura ens sacseja. tothom cau. no es poden mantenir drets. jo sí. encara. intento avançar. m'agenollo. m'és més fàcil. vaig amb compte. no em pot caure ningú damunt. ens aixafaria. ja estic a prop. quasi puc tocar el mar. sento les onades. veig una barca. he d'arribar-hi. gairebé... oh. la ferida. em fa mal. molt de mal. no puc. ara ja no. caic. el nadó també. jo no em puc salvar. ell sí. l'empenyo. l'acosto a la barca. que algú l'agafi. sisplau. rodola. pel pendent. s'atura. veig uns peus. unes cames. una cintura. uns pits. unes espatlles. un rostre. uns ulls. l'agafen. oh! gràcies! els peus caminen. cap a la barca. hi ha altra gent. jo no puc arribar-hi... no passa res. el petit està salvat. s'ho mereix. viurà. per tots dos. o ho intentarà. aquesta barca... no hi garanteix

un futur. només salvació. i no per sempre. per una estona. però s'està al mar. i no a la terra. corre menys perill. estic feliç. ho he aconseguit. he aconseguit regalar-li els meus somnis. tot i que irreal, són ideals. els meus tresors. són seus. potser es faran realitat. no ho sé. contemplo la barca. marxa. adéu, petit. guarda els irreal tresors ideals i fes-los realitat.

* * * * *

He Absorbit II-limitades Trencadores Imatges

respiro. creia que no ho faria mai més. respiro. profundament. estic desorientada. respiro. més fort que abans. respiro. m'abraço a la vida. em palpo la panxa. esbufego. encara el noto. estem vius. hem tingut sort. m'incorporo. lentament. no vull que res ens passi. miro. al meu voltant. silenci. tot sembla mort. tot està mort. tot per terra. tothom per terra. vull aixecar-me. no puc. estic paralyzada. immobilitzada. tinc un mal pressentiment. un molt mal pressentiment. resto quieta. escolto. escolto el món. la naturalesa. la seva vida. i m'esgarrifo. m'horroritzo. sé que toma. ja és aquí. tot tremola. tot vibra. res cau. no pot caure. tot ja ha caigut. ens movem. violentament. poso les mans. a la panxa. la subjecto. ploro. crido. lluito. contra el sacseig. és inútil. no puc més. no. no pot ser. ara no. aquí no. petit, no vinguis. sisplau. NO! obro les cames. m'ajec. bufo. crido. esgarrifosament. empenyo. amb força. el

tremolor es va aturant. continuo empenyent. més. i més. més força. dolor. molt dolor. vull morir. no més dolor. no més. però va. he de seguir. l'últim esforç. gairebé... el tremolor s'atura. del tot. no hi ha moviment. res. ningú. silenci. tot era mort. tot continua mort. punxades de dolor. moltes més. noto com surt. Sí! ara. sento plors. miro. ja surt... ja surt! falta poc. ja està! m'incorporo. l'agafo. plora. el plor de la vida. està bé. està sa. ploro, també. d'alegria. de felicitat. l'abraço. el beso. he tingut por. però estem salvats. i junts. sento algú. corre. és veloç. fugaç. s'acosta. em giro. em dóna un cop. caic. a terra. encara estic conscient. intento moure'm. no puc. veig una figura. agafa el meu nen. el meu petit. talla el cordó. el que ens uneix. ens separa. s'allunya. vull que torni. però no. no torna, no puc fer més. només una cosa. veure com marxa. i altre cop. tot comença. tot tremola. i jo m'adormo. no puc evitar-ho.

respiro. creia que no ho faria mai més. respiro. profundament. estic desorientada. respiro. més fort. més fort que abans. respiro. torno a abraçar-me a la vida. em palpo la panxa. ja no hi és. no hi és. me l'han pres. l'he de trobar. vull aixecar-me. ho he de fer. per ell. pel meu petit. sense temor. M'agenollo. m'aixeco. a poc a poc. em marejo. em mantinc dreta. bé. observo el meu entorn. intento recordar. on han anat? miro el cel. les gavines. elles ho saben. on és el mar. sí. potser sí. el mar. l'única salvació. les segueixo. en la mateixa direcció. començo a caminar. esquivo els cadàvers. tot és mort. desolat. fred. és l'infern. noto alguna cosa. olor salada. sento alguna cosa. soroll d'onades. aixeco la mirada. allà. al tons. blau. el mar. l'última oportunitat. m'hi acosto. quasi el toco. hi arribo. ja. la sorra. la noto. als peus. ho contemplo tot. l'he de trobar. veig una barca. i persones. volen escapar. m'hi apropo. no hi és. sento soroll. el de la mort. em giro. veig un nen. carrega un nadó. ve corrents. aquells l'apunten. cau. el bebè també. el nen l'empeny. rodola. ve cap a mi. i jo cap a ell. m'ajupo. és ell... és ell! l'agafo. sí. ens hem de salvar. pujo. a la barca. comença a navegar. em giro. veig el nen. és a terra. es mor. ploro. per ell. reso. per ell. gràcies. gràcies per salvar-lo. per salvar el meu petit. entrem al mar. adéu. adéu, illa mortífera. fins mai més!

acaricio el meu petit. respiro el vent. i la seva olor. de llibertat. l'olor del mar. l'olor de la vida.
deixo la mort. la deixo enrere. veig llum. una mica, només. es diu esperança. he absorbit
visions, imatges. moltes. il·limitades. tantes... que no les puc oblidar. vull viure. volem viure.

*

*

*

*

*

He Assolit Impossibles Temeràries Il·lusions

és com cada dia. em desperto. és l'hora. hem de marxar. desplego les ales. m'encanta fer-
ho. em reconforta. és l'inici del dia. és un dia qualsevol. Senzill. simple. aixeco eh vol. amb
les meves companyes. ja el noto. el vent a la cara. la llibertat a la cara. més amunt. j més.
vertigen. agradable. quina pau! i tranquil·litat. això és. és el que es respira. aquí. a dalt. al
cel. buit. i ple. tot hi falta. Però res hi manca. és un somni. real. viu. blau. miro. davant. les
meves amigues. les segueixo. perduda, sense elles. em guien. miro. a baix. el mar. blau,
també. dos blaus. units. harmònics. destinats. ara una illa. veig una illa. es mou., es mou?
com pot ser? obro els ulls. els tanco. els obro. no ho entenc. l'illa tremola. i molt. cada cop
més. i més. les altres no ho veuen. continuen. impassibles. no s'aturen. he de fer alguna
cosa. em decideixo. em desvio. ja les atraparé. m'acosto. a l'illa. la contemplo. no puc
distingir res. res està quiet. tot es mou. em marejo. tanco els ulls. no puc mirar. no vull mirar.
però m'hi apropo. més. la sobrevolo. sense mirar. tinc por. d'obrir els ulls. i veure l'horror. no.
continuo volant. encara sento la tremolor. encara sento soroll. i ara crits. i plors. l'arribada
d'ella. de la mort, la sento arrasar. enderrocar. llançar. matar. no vull veure-ho. però he
d'ajudar. obro els ulls. ara, silenci. tremolor. silenci i tremolor. una combinació. mortal. miro.
una matança. només veig això. oh. algú es mou. entre el moviment. una dona. obre les
cames. s'ajeu. bufa. crida. pateix molt. la tremolor es va aturant. té més dolor. l'hi veig. al
rostre. la vibració s'atura. del tot. oh. sento silenci. és trencat. per plors. plors d'un infant.
somric. enmig del caos. de la matança. ha nascut un ésser. és admirable. la força. la
valentia. la il·lusió de viure. de tirar endavant. torno a mirar. la mare abraça el menut. el
necessita. l'estima. sento una corredissa. d'algú. s'acosta. ja arriba. oh! agafa el nen. sense

miraments. ni contemplacions. insensible. despietat. covard. el maleeixó. el persegueixó.
miro enrere. la mare s'adorm. sembla morta. però respira. ho sé. miro. endavant. tot torna a
tremolar. altre cop. 'home s'atura. cau. el menut també. vaig directe. cap al mal home. el
dolent. li pico el pit. espero que et faci mal. molt de mal. t'ho mereixes. per bandarra! em
dóna un cop. caic. no puc aixecar-me. m'ha ferit. lleument. un. dos. tres. ja! volo. torno
enrere. agafo el nadó. per la roba. plora. desconsoladament. vull endur-me'l. allunyar-lo.
d'aquest món. PUM! m'han tocat. una ala. em fa mal. molt. i molt. caic. en picat. he de
reconduir el vol. ser més àgil. vull volar. per sobre les víctimes. no vull caure. PUM! em
tornen a tocar. caic. sense evitar-ho. impactó. brutalment. amb el terra. el menut també. al
meu costat. observo el meu voltant. veig un nen. viu. respira. malament. però respira.
empenyo el menut. cap al nen. que estigui aquí. al seu costat. que plori i el desperti. i el
salvi. jo... no puc més.

no és com cada dia. em desperto. és l'hora. he de marxar. desplego les ales. no m'encanta
fer-ho. em fan mal. no és l'inici del dia. no és un dia qualsevol. ni senzill. ni simple. aixeco el
vol. veig el mar. a prop. hi vaig. no sé què faig. ni què busco. ni què faré. no tinc forces. ja
no. vaig descendent, contra la meua voluntat. aquesta no sóc jo. no és la meua naturalesa.
és una altra. que m'obliga. a obeir-la. arribo. a la platja. caic. aixeco la vista. veig una barca. i
persones. veig un nen. corre. duu un infant. a coll. crec... són ells. sí. el menut. i el nen.
sento crits. i pum! pum! cauen. els dos. el nen empeny el nadó. el vol salvar. vull ajudar-lo.
no puc. una dona. agafa el menut. el rescata! sí. gràcies. gràcies! però el nen... ell no viurà.
ni jo. hem salvat una vida. i ja val la pena. i he assolit il·lusions. que creia impossibles. difícils
de realitzar. eren perilloses. molt perilloses. temeràries. però ho he fet. puc descansar. en
pau. per sempre més. i menut... viu. per mi. pel nen. per nosaltres. per tots els que ens
quedem aquí.

Relat curt juvenil - Finalista 2010

Pseudónimo: Irene Girona

Nom real: Clara Corominas Pardas

Puc fer de professor?

Ja torna a venir aquell home de mans bastes i molsudes, gairebé desagradables. Sempre amb el cigarret a la boca, una barba de tres dies, unes ulleres sota els ulls d'haver dormit poc i unes gotes de suor regalimant-li pels cabells grenyuts i greixosos. Tots aquests trets deixen veure un home trist que sembla haver envellit a força de cops. Avui, si és possible, encara fa més mala cara que de costum. Venia a apagar-me i jo, no, jo no m'hi podia resistir. Que per què? Ara no ho entendríeu. Venia a desconnectar-me després d'una llarga jornada de treball no remunerada. La meva feina? Ensenyar a les petites criatures filles d'humans a sumar, llegir i escriure.

Aquell home, en Martín, pobre home... Ell havia estat un gran mestre, sempre amb ganes d'ensenyar, tampoc perdia mai la paciència, mai. Poques vegades no dedicava un somriure als seus alumnes, fins i tot quan la directora els enxampava fent alguna entremaliadura i els renyava, ell, en passar per davant de l'escena dedicava un somriure còmplice al nen perquè no se sentís tan sol.

Però sembla que els anys i la tecnologia poden amb tot, i ja no hi ha lloc per al pobre Martín. Ara ell ja només serveix per desconnectar als robots a la nit; desconnecta els seus substituïts, i ho fa amb poca delicadesa, no li ho retrec pas.

A vegades penso, però, que l'estupidesa dels humans en alguns sentits arriba molt lluny. Vigilen molt que no ens puguem rebotar contra ells, que no se'ns creuin els cables, literalment. Però es van destruint ells mateixos, comencen substituint un pobre professor per

mi, i no, jo no puc fer somriures còmplices als nens, no me'ls puc estimar, ni tan sols apreciar, perquè per mi tan sols són notes, números. Jo no puc ocupar el lloc d'un bon mestre. Que com ho sé això, si només sóc un robot? Perquè estic fet per saber què és el que més els convé als humans, i sé que jo no els hi faig cap bé, encara que ells no ho vulguin acceptar i prefereixen pensar que m'equivoco, que estic mal fet. Ara sí que entendreu perquè no em puc resistir a que em destrueixin o m'apaguin, és simplement perquè sé que el millor per ells seria que la meva existència arribés a la fi. El millor per ells seria que en Martín tornés a ser on hauria de ser des que va marxar, fent de professor i no pas de conserge, apagant robots.

Es va acostant, a poc a poc, amb uns passos feixucs, cansats, monòtons. Es planta davant meu, me'l miro intentant que entengui que no li retrec el que fa, tot i que sé que no es sent malament per fer-ho. Desgraciadament, crec que no puc transmetre sentiments, ni tant sols sé si en tinc.

Estic preparat per sentir la seva mà tèbia a uns 36'5 ° posant-se sobre l'interruptor situat darrere la meva orella esquerra. Però aquell gest que fa que un calfred recorri el meu circuit tancat no arriba. obro els ulls, que havia anat tancant a mesura que en Martín s'anava acostant, i el veig davant meu, estirat al terra, amb un ganivet clavat a l'abdomen ensangonat i agonitzant. En un últim esforç em dirigeix un somriure burleta i em fa que no amb el cap, no vol que intenti salvar-lo. Aquella és la seva venjança contra mi o, més ben dit, contra tots els robots. Sap que sóc perfectament conscient que jo i tots els de la meva "espècie" haurem de deixar de fer de professors quan pensin que l'he matat i que, per tant, podem ser perillosos. Sap que no puc fugir perquè el millor per als humans seria que es demostrés la meva culpabilitat, i ell sabia que jo era conscient de tot això. Encara hi ha un segon motiu pel qual no puc moure les cames: com a robot, tinc l'obligació d'ajudar-lo... i la de fer el que em mani. I en aquest moment, si faig una cosa contradic l'altre, per tant, no puc fer res. El meu cervell electrònic es descontrola, queda saturat davant un gran problema que els robots, per molt intel·ligents que arribem a ser, no podem resoldre. Perquè no ho podem fer tot, hi ha coses, com prendre decisions difícils, que queden reservades als humans, i sembla que no ho vulguin entendre.

Relat curt adult - Finalista 2010

Pseudònim: Clivella

Nom real: Maria Dolors Giral Quintana

Dissort, on és ta victòria?

La mort, teló de fons. Efigie del desesper.

Branques mortes pengen dels cabells i els ulls, buits, no poden mirar dins de l'espant.

Una capa fosca ho envolta tot i encara s'han d'inventar les paraules que puguin explicar la falta de sentit i tot l'horror del temps.

Pals elèctrics sense llum. Fils per on no hi passa altra veu que la de la vergonya.

Cantimplores abonyegades en el que creïem que era el camí de la llibertat. Fins i tot l'aigua és morta en un hivern de pedra i neu, ple de ferralla.

Filferrada i sorra fina que ofega el respirar. Les passes s'esborren i el vent és omnipotent.

Tot és un clot. Res no s'aguanta dret ni cap foc no escalfa. Tot just la boira és fa sudari.

Els camps s'han sembrat de bales i les pistoles ensenyen el seu ull negre, ple de sal.

Parracs com a súpliques, voltegen i s'esclafen sense que ningú no escolti. Crits de seda i llana contra el reixat. Esfilagarses en les branques nues.

Erma i dura, la terra ja no pot fer de jaç. Els cossos s'han de cobrir de pedres perquè cap pala no hi penetra. Morts que udolen a la lluna i ploren al sol d'hivern per les esclertes.

Oh mort, et busco i encara que et veig per tot, quan estiro el braç t'esmunys darrere els teus plecs d'ofec. Ja no m'ets amiga, mort. Creu-me que et voldria, i més amarga et fas quan més esquiva.

1

Se'm fa difícil parlar de tot allò. Però vull obligar-me per no oblidar el dolor que ens donà la vida. Ara fa setanta anys.

Era una felicitat de fil i agulla. Feia poc que ens havíem casat. L'Eudald, treballava en un taller de cotxes i jo, cosia. Feia vestits d'encàrrec per a una botiga del carrer de la Creu Coberta. Entre tots dos vivíem sense luxes però amb comoditat.

Havia comprat roba per fer unes cortines. Una batista fina que a contraclaror marcava uns quadrets vorejats per un bordó més atapeït. Eren alegres i donaven al menjador un aire acabat, de casa que anava endavant. De la cuina sortia l'olor de patates i sípia que feien xup-xup. La taula era parada i uns boixacs alegraven la vista al mig de les tovalles, grogues. L'Eudald no trigaria i jo, entre tant, feia els traus en els punys d'una brusa.

Se sentí un aldarull i uns trets. Vaig deixar la feina i enretirant les cortines vaig veure corredisses al carrer i uns homes que s'enduien un ferit i el ficaven en un cotxe. Em vaig sentir el cor que galopava embogit cap a l'Eudald, absent, i una mena de boira que desfeia els colors d'aquella taula. Al peu del vas, uns pètals de boixac.

Llavors vaig sentir el soroll de la clau al pany.

2

L'Eudald estava amoïnat. No em deia res però jo ho sabia. Molts dies arribava tard quan tenien reunions del comitè. S'havia afiliat al PSUC. Jo no ho veia clar però ell deia que Catalunya estava amenaçada i calia defensar-la. I com? Els pobres mai no guanyem res. Tenia por i al mateix temps tampoc no volia que el món nostre desaparegués; prou que havia costat tirar endavant. El pare deia que l'educació ho és tot i que a Catalunya hi havia les millors escoles. Jo volia tot això i també pels que vindran. No sé com es pot fer per defensar un món, em deia a mi mateixa. I no ho comentava amb ningú doncs tots teníem por.

Els desordres al carrer eren freqüents i no respirava fins que l'Eudald arribava.

La feina anava de baixa i l'encarregada m'havia dit que com seguís així haurien de tancar el taller.

3

Van reclutar la lleva de l'Eudald. A ell el varen enviar a les terres de Lleida, conduint un camió. Em vaig quedar sola.

Llavors la pena i el neguit varen ser els meus companys. De nit m'ofegava plorant, de dia el cor era un dolor constant de no saber. De no saber on era i com estava. Tenia el seu nom constantment a la gola, com una bola que no em deixava respirar.

Vivíem en la incertesa, en el dubte de no acabar de veure on ens duia tot allò. Les notícies dels diaris i la radio volien ser optimistes però els fets les contradeien constantment. Ningú no preguntava pels fills o els marits, si eren al front. Què podia dir-se?

4

El menjar començava a escassejar i els diners a penes em permetien de fer un àpat al dia. Ja ningú no es feia vestits d'encàrrec. Vaig tenir sort: l'encarregada del taller em va dir que a la fàbrica d'uniformes de l'exèrcit necessitaven costureres. Era lluny i m'havia de llevar a trenc d'alba per arribar abans que obrissin o m'haguessin despatxat. Guanyava tres pessetes a la setmana. No era gaire però em permetia aguantar. Ja no sabia el temps d'un dia. Al rellotge li havien caigut les hores i jeien en un munt informe als seus peus.

Al taller vaig conèixer la Griselda, una noieta que havia vingut a peu des d'Altafulla amb el seu germà, el Sisó, quan van afusellar els seus pares. No tenien on parar i els vaig oferir de venir a casa meva. Almenys ens faríem companyia.

5

El dia de Nadal del 37 va ser un diumenge. No era temps de celebracions però al voltant de la taula érem cinc: els meus veïns, la Munda i el seu marit, la Griselda, el Sisó, i jo mateixa. Quan vaig veure que a la taula hi faltava un lloc, em vaig posar a plorar però de seguida em va fer molta vergonya per la Griselda i el Sisó. Jo almenys tenia una esperança i un lloc on aixoplugar-me.

Varem menjar unes farinetes de carbassa i sardines de la costa que va dur en Sisó que feia hores fent encàrrecs al mercat del peix. De postres, la Munda va fer una mena de crespells amb farina i aigua i hi va cremar sucre per sobre. Jo no podia pensar més que en l'Eudald i si tindria fred. Me l'imaginava en un paisatge com de pessebre, enfarinat de neu de debò i pensant en mi. Era com si d'ell a mi hi hagués un fil que es convertia en un collaret de núvols enfilats.

L'endemà jo feia vint i un anys.

6

Un dia, al tornar del taller, des del carrer vaig veure encès el llum de casa i vaig creure que me l'havia descuidat.

En entrar vaig fer un crit que es devia sentir fins a Montjuïc. Era l'Eudald que havia vingut amb un transport i li havien deixat unes hores per anar a casa. Estava prim però feia bona cara.

A més a més havia dut menjar: un sac d'arròs, sucre, dos pots de llet condensada i una caixa de galetes. Va ser un festí. La Griselda, tan si com no, se'n va anar a dormir a ca la Munda per deixar-nos sols.

No cal dir que vam saber aprofitar el temps. L'Eudald, del sol, tenia els braços i el cos, de xocolata i nata. Fins on s'arremangava, i a l'escot i el coll, era com de couro i més endins, tot blanc. Em semblà que les mans se li havien fet més grosses.

Aquell matí va ser com els d'abans, quan sortíem plegats per anar a la feina. Em va acompanyar fins al tramvia i després vaig fer tot el trajecte plorant. Quan sonava el dring del conductor, jo, anava dient: tornarà, no tornarà, tornarà, no tornarà. Fins que em vaig descomptar i de poc no em passo de parada.

7

La nostra vida a cara i creu. A la ciutat i al front, el summum de l'horror.

Les notícies que ens arribaven eren esgarrifoses i no quedava espai per imaginar un temps millor.

Vaig rebre una carta de l'Eudald escrita dos mesos abans en la que em deia que els havien donat l'ordre de replegar-se. Sense haver menjat en tres dies varen poder travessar el Segre poc abans que es pongués el sol. Després d'ells, la resta no tingueren tanta sort: els nacionals varen obrir les comportes dels embassaments i varen morir ofegats tots els que eren al riu, amb cavalls, carros, armament, camions, tot.

Tota la nit varen bombardejar la zona i s'havien salvat de miracle.

8

La derrota es veia en totes les cares. Ja no hi havia joves. I als que de fet encara ho érem se'ns havia tornat vella de la por. També als nens.

Pels camps de l'Espanya Industrial i entre les vies del tren, algú buscava sense trobar, alguna cosa per menjar. Del fred no hi creixia ni l'herba.

Jo, vomitava tot el dia. Estava embarassada. No podia creure que el meu fill pogués arribar a terme, en les condicions en que estava. Escardalenca i verda, semblava una canya trencada.

Totes les dones teixíem jerseis pels soldats. Al taller ens donaven la llana. Al vespre estava tan cansada que no m'aguantava però aprofitava els trajectes en tramvia perquè de cada troca en podia treure una mica que em serviria per fer algun jersei al meu fill que havia de néixer al març.

9

Vivíem estamordits. Si trobàvem un conegut pel carrer fèiem veure que no l'havíem vist. Mai sabies si podia ser culpable d'alguna cosa i tu, de retruc. Era el regne de la suspicàcia i ni a casa no acabava d'estar tranquil·la doncs en qualsevol moment podien venir a fer un escorcoll.

Un dia vaig passar pel davant del taller on havia treballat l'Eudald, i l'amo em va girar la cara. L'hi vaig agrair ja que no li havia fet gens de gràcia quan es va afiliat al PSUC i temia que m'insultés o em comprometés.

La Griselda havia marxat amb el seu germà cap a Rússia en un dels últims vaixells que varen sortir del port de Barcelona. Vaig saber que el comboi havia arribat al seu destí. Tant de bo que allí poguessin tornar a ser nens.

Un dia vaig veure uns homes armats que feien caminar al seu davant a dos amb les mans lligades a l'esquena. En arribar al descampat on els nens del barri, abans, jugaven, varen descarregar les armes i allí els varen deixar. Morts de segona. Vaig recordar un llibre que em llegia el pare amb la història d'Antígona. Els gossos de la nit ja no udolaven.

10

Quan les sirenes cridaven per baixar al refugi, jo em tancava a casa. No podia ficar-me en un forat de temença; m'estimava més morir de cara. M'estirava al llit, de costat, i mentre sentia roncar els avions i els espetecs de les bombes, només pensava en l'Eudald. I em deia que aquella era la seva música. A vegades intentava cantar baixet i així el nen sentiria uns altres sons.

L'endemà d'un bombardeig la ciutat no era la mateixa. Al cap d'uns dies ja no es podia recordar com era abans, aquell racó. Moltes cases s'havien mig enderrocats i eren com boques amb les dents podrides. La gent caminava pel centre del carrer de por que no s'enrunessin de cop. Els contorns de les coses s'havien fet imprecisos. Una capa de pols enganxosa ho cobria tot desfigurant la seva veritable presència. També els homes i les dones eren fantasmes embolicats en parracs. Molts buscaven entre la runa, així com algun gos, famèlic i solitari. Els gats havien desaparegut.

11

Vaig rebre una nota de l'Eudald, per mitjà d'un company ferit, a qui havien dut al Clínic. Em deia que estigués preparada per "viatjar".

Què volia dir? Em parlava de la mort sense anomenar-la? D'un viatge vertader? Com que tot s'havia de dissimular, segurament es referia a marxar, de debò, a fugir del malson tal com

molts altres estaven fent. Per si de cas tenia una maleteta amb allò imprescindible, gairebé res.

Al cap d'una setmana, a la nit, va arribar. Em vaig vestir i agafant la maleta marxarem com la lluna que s'amaga darrere un núvol. Ni vaig pensar si mai tornariem. L'Eudald era amb mi.

Un camió ens esperava, engegat, al carrer del darrera de casa. Em va fer pujar a la caixa entre armes i paquets i em va tapar amb una lona. Anàvem en direcció a França. Per dins jo cantava:

Rossinyol que vas a França, rossinyol,

encomana'm a la mare, rossinyol

d'un bell bocatge, rossinyol, d'un vol.

i amb la mà a la panxa em vaig adormir amb els sotracs.

12

Caos a les carreteres. Arribàrem a Figueres l'endemà d'un bombardeig que havia fet més de vuitanta morts.

Allí va començar de debò, l'èxode.

A pocs quilòmetres ens van fer deixar el camió, com una desferra més, al costat del camí. El camí de la misèria i de la tristor. Una corrua inacabable de persones sense rostre, anant cap a la fi del món, mogudes per la voluntat de viure, que d'esma, ens duia endavant, endavant sempre. Creient, únicament, en un potser que per força havia de ser millor que el que teníem.

Homes, dones, nens, gossos, andròmines amb rodes, carregades amb misèrrimes pertinences que, faltats de forces, anàvem abandonant als costats del camí, entre la neu. Negre i blanc.

I la solidaritat. Un pot de llet condensada salvava una vida, una manta era l'eixopluc d'uns nens. Ningú podia pensar en els altres però tots érem un.

Molts van quedar allí, simplement, sense res que els cobrés ni record que els acompanyés.

No hi havia temps. Potser després. Potser algun dia. Terra a la terra.

El camí era com una filera d'erugues dels pins, cegues i obstinades en direcció nord.

13

No hi ha paraules... S'haurien d'inventar

Els camps del menyspreu.

Maletes lligades amb un cordill, munts de roba inversemblant, bufandes, gorres, un diari... no hi ha deixalles. Dins la filferrada tot val.

La neu a la sorra.

La sorra en els plecs de la cara.
Els homes sense cara, altra vegada,
sense mans, sense ulls,
sense fe.

14

A l'Eudald se l'havien endut com a mecànic, a fora del camp.
Em trobava molt malament, temia pel fill. Potser seria millor morir. Però érem tan dins de l'abast de la mort que aquest pensament no era una opció.
Puces, pols, rates, fred, sarna, sorra, diarrees, sense menjar, sense aigua. Mares que bressolaven els nens hores i hores després que fossin morts. Se'm fa present el capet d'aquell nadó enterrat a la sorra fins el coll per aprofitar la mica d'escalfor; les mares que s'endinsaven a la mar perquè no tenien llet; nens que mai no jugaven. Ja ni recordava que un fill era una il·lusió. Tan sols temença.
Però volia morir de la meva pròpia mort, no d'una mort imposada.

15

A la barraca d'infermeria, una dona em va parlar d'una maternitat que havien organitzat a Elna, a pocs quilòmetres d'allí. Havia de parir a començaments de març i erem a mitjans de febrer. El meu estat era tan precari que se'm varen endur de seguida.
En un palau rural abandonat estaven duent a terme una tasca immensa l'Elizabeth Eidenbenz i el seu equip.
Allí va néixer la meva filla. Sempre més he considerat aquell dia com el del meu nou naixement, també.
L'Eudald no va poder venir fins que tenia tres dies i quan va entrar a l'habitació jo, amb l'esquena al sol que penetrava per la finestra donava el pit a la nena. El món es va aturar. I en aquell mateix moment vaig saber quin nom li posaríem: Esperança.

Barcelona -Als setanta anys que ocorreguessin uns fets semblants

Poesia - Guanyadora 2010

Pseudònim: Dorian

Nom real: Àngel Fabregat Morera

Som amb el foc

Som amb el foc al centre de la terra,
brollem amb l'aigua i alenem amb l'aire.

Maria-Mercè Marçal.

3

Dona de la neteja
Una noia ha sortit
de l'institut
i camí de casa
s'atura davant
d'una tenda prêt-à-porte.
Ben plantada
davant de l'aparador
dibuixa amb una bafarada
un somni de glamour
i passarel.la.
La seva mare
en torn de tarda
el netejarà per no

deixar-hi cap traç.

4

Sota un porxo

L'esguard d'un home

sense sostre que dormisqueja

entremig d'uns cartons

entela els nostres ulls de vidre.

Abaixem el cap i passem de llarg.

Som només uns transeünts

abrigats per la ventura.

5

Amb naturalitat

I

Som feres

que ens amansem

per beure en els ulls

dels demés.

II

Es torna cristalúlina

l'aigua quan ens rentem

les mans amb humilitat.

6

Misericòrdia

Un home corbat

cerca una paret blanca fingida

on no commoures

al veure la seva ombra.

On poder, al menys,

caminar rígid fins

a la propera cantonada.

7

Tragèdia

Rossinyol d'ala

fracturada refila

torbant la tarda.

8

Borrombori

Amb un repicar de portes i finestres,
la tempesta es fa sentir
com uns militars colpistes.

Després, vindrà la calma i el seny.

Però, si apregonem en la nit,
mil arbres s'hauran partit pels llamps.

9

Totes les guerres en una sola

Imagina un jorn

qualsevol de novembre

on cada fulla

contempla com van caient

totes les altres fulles.

Poesia – Finalista 2010

Pseudònim: Xera d'Albat

Nom real: Neus Juanot Serra

Ciutat Meridiana

Inzekamanzi
(libèl·lula zulu)

Al Jordi

*“...venien de pobles miserables
on molts dies no es menjava.*

*Però això no era per retreure'ls-ho,
sinó més aviat per obrir-los els braços i dir-los:*

‘Aquí estareu més bé’”

Francesc Candel: Els altres catalans

He sentit, muntanya amunt,

drings de rialles,

música de nens,

irisada d'accents,

tenen ulls immensos

i pell d'obsidiana.

Veig un jove, al capvespre,

assegut a un banc.

Potser enyora una terra

ferida en canal,

perduda mar enllà

al sud de tot arreu.

Recorro el laberint

d'un barri gris i aspre,
fet a corre-cuita,
llar improvisada
d'Ulisses i Teseus
de quatre continents.
Ciudadans de la por,
orfes de països
que esclaten sense treva.

Jove saba vermella,
hemorràgia imparable
que fuig de la misèria.

Han cercat refugi
en una nació vella,
de cor derrotat
per guerres amargues,
exilis i tirans.

Convoco la memòria
de banderes alçades,
al costat de companys
que vingueren també
de terres llunyanes.

Les arrels mai s'obliden
però, amb el temps, un s'estima

la terra que l'acull,
on hi planta la casa.

On hi creixen els fills.

Imagino històries
trenades de dolors,
de records i treballs,
d'alfabets, pentagrames,
ivori, banús, atzabeja i mel.

I somio, a Ciutat Meridiana,
la silueta d'un arc
sobre els dies esquerps
abraçant el futur.

Document creat per:

Biblioteques de Barcelona
B. Francesc Candel

Amb la col·laboració de:

Biblioteques de Barcelona
B. Vapor Vell

Biblioteques de Barcelona
Poble-Sec Francesc Boix

Centre Cívic Casa del Rellotge
